Kommentteja omaisuudenhoitoyhtiöiden lausuntoon:

Omaisuudenhoitajat ovat katsoneet lausunnossaan, että TVL 35 b §:n 1 momentin 4 kohta on epäselvä ja sen soveltaminen voisi johtaa lain tarkoituksen vastaiseen lopputulokseen. Heidän käsityksensä mukaan vaarana ehdotetussa TVL 35 b §:ssä on, että lausunnossa kuvatut self management -järjestelyt eivät saisi lykkääntymisetua, vaan olisivat ehdotetun pykälän soveltamisen piirissä. Mikäli pykälä soveltuisi näihin järjestelyihin, se olisi lausunnon antajien mielestä lain tavoitteiden ja tarkoituksen vastaista. Tällaiset vakuutukset ja niihin liittyvät self management -järjestelyt eivät ole heidän käsityksensä mukaan lain tarkoittamia keinotekoisia vakuutusjärjestelyjä.

Meidän mielestämme TVL 35 b §:n 1 momentin 4 kohta ei ole kuvattujen self management -mallilla varustettujen vakuutusten osalta epäselvä tai tulkinnanvarainen. Lain sanamuodon perusteella on selvää, että ne ovat nimenomaisesti sellaisia vakuutusjärjestelyjä, joihin pykälä sovelletaan. Meidän käsityksen mukaan tämä on nimenomaisesti myös lain tarkoitus, mikä käy HE:n perusteluista myös selvästi ilmi.

Kuten lausunnossa todetaan, self management -mallissa vakuutuksenottaja tekee päätökset kohde-etuuksien valinnasta täysin omatoimisesti ja tekee vakuutusyhtiön varallisuutta koskevia osto- ja myyntimääräyksiä itsenäisesti suoraan meklarille tai omaisuudenhoitajalle.

Toisin sanoen lausunnossa kuvatusti self management -mallissa vakuutuksenottajalla on oikeus tehdä kohde-etuutena olevaan varallisuuteen liittyviä toimeksiantoja tai muita kohde-etuuteen liittyviä sopimuksia vakuutusyhtiön puolesta kolmannen osapuolen (meklari tai varainhoitaja) kanssa. Tällainen tilanne on yksiselitteisesti säädetty TVL 35 b §:n 1 momentin 4 kohdassa pykälän soveltamisen piiriin. Tämän vuoksi emme oikein ymmärrä, miten TVL 35 b § olisi self management -järjestelyllä varustettujen vakuutusten osalta epäselvä tai tulkinnanvarainen.

Jos oikein ymmärrämme, lausunnon antajat katsovat, että HE:ssä perusteluissa ei olisi TVL 35 b §:n selvästi todettu koskevan self management -järjestelyjä, minkä vuoksi pykälä ja perustelut olisivat ristiriidassa keskenään. Tältäkään osin emme yhdy lausunnon antajien näkemykseen. Meistä perustelut ovat näiltä osin täysin linjassa pykälän kanssa, eikä pitäisi olla epäselvää siitä, sovelletaanko pykälää perusteluiden mukaan self management -malliin. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan asiaan liittyen seuraavaa:

> Momentin 4 kohdassa tarkoitettuna oikeutena tehdä kohde-etuutena olevaan varallisuuteen liittyviä toimeksiantoja tai sopimuksia vakuutusyhtiön puolesta kolmannen kanssa olisi pidettävä esimerkiksi säilytys- tai omaisuudenhoitosopimuksen tekemistä tai osto-tai myyntimääräysten antamista vakuutusyhtiön puolesta kolmannen osapuolen kanssa.

Em. perusteella voidaan todeta, että self management -malli on yksiselitteisesti myös perusteluiden mukaan pykälän soveltamisen piirissä.

Lausunnon antajat ilmeisesti lähtevät siitä, ettei self management -järjestelyt ole HE:n yleisperusteluissa mainittuja "kenotekoisluonteisia" tai pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkoitettuja "asiakkaiden erityistarpeisiin räätälöityjä" vakuutuksia. Meistä on hieman vaikea ymmärtää, mihin perustuu väite, että tällaiset vakuutukset eivät olisi räätälöityjä eivätkä ne olisi keinotekoisluonteisia. Lienee selvää, että esim. ulkomaisten vakuutusyhtiöiden tarjoamille

sijoitussidonnaisille vakuutustuotteille, joihin on liitetty self management -malli, ei ole tavallisesti löydettävissä verotuksesta riippumattomia syitä. Lisäksi oikeus ostaa tai myydä omaisuutta on meistä selvästi omistajalle kuuluva keskeinen oikeus. Se, että vakuutuksen ottaja voi tehdä vakuutusyhtiön varallisuutta koskevia myynti- ja ostopäätöksiä itsenäisesti ilman, että vakuutusyhtiö voi vaikuttaa siihen, mitä omaisuutta sen nimiin hankintaan tai sen nimistä myydään, ei mielestämme ole tavanomaista. Näiltä osin olemme siis samaa mieltä kuin HE, eli kyseessä on keinotekoisluonteinen järjestely. Joka tapauksessa kyseessä ei ole välillisen sijoittamisen tavanomainen tunnusmerkki, vaan self management -mallilla varustettu vakuutustuote on rinnastettavissa hyvin pitkälti suoraan sijoittamiseen, vaikka sijoituskohteet ovat näennäisesti vakuutusyhtiön omistuksessa.

Mikäli edellä todetusta huolimatta, valiokunta katsoo, että asiaan liittyen on täsmennystarvetta ja haluaa lausua selventävästi asiasta, selventävä lausunto voisi olla esim. seuraava:

> Kuten hallitus on esityksensä perusteluissa todennut, vakuutuksenottajan oikeus päättää, minkä sijoituskohteiden arvon kehitykseen vakuutukseen liittyvät edut on sidottu, ja oikeus muuttaa kohde-etuuksien allokaatiota antamalla asiaa koskevat määräykset vakuutusyhtiölle, ei johda 35 b §:n soveltamiseen. Verojaosto täsmentää, että tuloverolain 35 b §:n 1 momentin ja erityisesti sen 4 kohdan tarkoituksena on kohdistaa 35 b §:n mukainen verotusmenettely vakuutukseen silloin, kun vakuutuksenottajalla tai tämän määräämällä henkilöllä on oikeus käyttää suoraan omistajalle, eli vakuutusyhtiölle kuuluvia lainkohdassa tarkoitettuja oikeuksia. Pykälää siis sovelletaan esimerkiksi tilanteissa, joissa vakuutuksen ottaja voi antaa säilyttäjälle, omaisuudenhoitajalle, välittäjälle tai kenelle tahansa muulle kolmannelle osapuolelle toimeksiantoja myydä tai ostaa sijoituskohteita, jotka ovat vakuutusyhtiön omistuksessa.
>
> Tarvittaessa tietenkin voisi myös todeta, että "Verojaosto täsmentää, että TVL 35 b §:n 4 kohdassa tarkoitettu kolmas osapuoli on muu kuin vakuutuksen ottaja tai vakuutusyhtiö. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi meklaria, omaisuudenhoitajaa, muuta varainhoitajaa tai säilyttäjää." Tosin meistä "kolmas osapuoli" tilanteessa, jossa puhutaan vakuutuksen ottajasta ja vakuutusyhtiöstä, on melko vakiintunut ilmaisu eikä pitäisi olla ko. lainkohtaa tulkitseville epäselvä.

Meidän mielestä omaisuudenhoitajien ehdottamaa lisäystä TVL 35 b §:ään ei kannattaisi tehdä. Ehdotettu lisäys käytännössä kumoaa TVL 35 b §:n 1 momentin 4 kohdan ja laista tulisi erittäin epäloogginen, epäselvä ja sekava. Jos taas 4 kohta poistettaisiin, käytännössä lykkääntymisetu myönnetään suoralle sijoittamiselle aina, kun järjestely kierrätetään vakuutuksen kautta. Todennäköisenä voidaan pitää sitä, että myös kotimainen toimiala tarjoaisi jo pelkästään kilpailusyistä samanlaisia tuotteita. Käytännössä kyse tällöin olisi osakesäästötilistä ilman 50.000 euron rajaa ja ilman sijoituskohderajoituksia. Tai yhden henkilön (verovapaasta) sijoitusrahastosta ilman avoimuuden ja yhteissijoitusvälineen vaatimusta. Meidän käsityksen mukaan tällöin ehdotettujen lakimuutosten logiikka ja tavoitteet olisivat ristiriidassa keskenään ja kaikki edellä mainittuja sijoitusmuotojen verotusta sääntelevät lait tulisi miettiä ja valmistella huolella uudelleen huomioiden TVL 35 b §:n 1 momentin 4 kohdan vaatimuksen poiston vaikutukset. Lisäksi lain valmistelu olisi syytä tehdä esimerkiksi taloudellisten vaikuttavuusarvioiden osalta uudelleen. Ehdotuksella olisi hyvin todennäköisesti merkittäviä fiskaalisia vaikutuksia - käytännössä verotulot saattaisivat pienentyä olennaisestikin. Lisäksi muutoksella olisi välillisiä vaikutuksia mm. omistuksen avoimuuteen ja läpinäkyvyyteen. Vakuutuskuoren kautta tapahtuva omistus on joko vakuutusyhtiön omistuksessa tai hallintarekisteröity, mikäli vakuutusyhtiö on ulkomainen.

Yhteenvetona voisi todeta, että meistä ehdotettu TVL 35 b § on self management -mallilla varustettujen vakuutusten osalta selkeä ja yksiselitteinen. Vakuutukset, joissa hyödynnetään ko. menettelyä ovat pykälän soveltamisen piirissä. Pykälän sanamuoto myös vastaa perusteluja ja on hallituksen esityksen perusteluissa todetun tavoitteen mukainen.